

CO7

Britse WO1 revolver

Tijdens de voorbereidingswerken voor de nieuwe verkaveling 'Wallegemsgoed' in Zonnebeke werd een unieke vondst gedaan. Archeologen vonden een Webley Mk VI. 455 revolver, een trommelrevolver gedragen door officieren en soldaten van het Machine Gun Corps. Deze unieke vondst is tot nu toe de enigste van zijn soort die tijdens een archeologische opgraving aan het licht is gekomen.

De Slag bij Passendale (31 juli 1917 - 10 november 1917)

Het landschap tussen Ieper en Passendale vormde meer dan 100 jaar geleden het decor voor de bloedigste slag uit de Eerste Wereldoorlog in Vlaanderen. Op 31 juli 1917 start het Britse leger een groots opgezet offensief in de Ieperboog. Het ambitieuze doel was een snelle doorbraak richting Roeselare en vervolgens naar de kust, om zo het tij van de oorlog definitief te keren. Alhoewel een ongeziene hoeveelheid aan troepen, materiaal en artillerie in de strijd werd geworpen, werden de verwachtingen al snel bijgesteld. De taai Duitse weerstand zorgde ervoor dat de grootschalige aanval over het hele front al snel werd afgeblazen. Vanaf eind september werd het offensief hernomen met veldslagen die zich telkens concentreerden op een specifiek segment van het front. Hierbij trok de infanterie kort na een zorgvuldig geplande pletwals van artilleriebeschietingen op. Deze strategie herleidde het landschap tot een woestenij van bomkraters. Op 26 september 1917 kwam Zonnebeke met het begin van de slag om het Polygoonbos na bijna 2,5 jaar opnieuw op de frontlijn te liggen. Hill 40 vormde als hoogste punt in het landschap, het ultieme doel van de aanval.

De luchtfoto's die genomen werden tijdens de Slag bij Passendale (de 3de slag om Ieper) laten weinig twijfel bestaan over de destructieve impact van de enorme artilleriebeschietingen. De omvang van het oorlogsgeweld aan het front tart alle verbeelding. Op 10 november 1917 vielen met de inname van de ruïnes van Passendale de

gevechten van de Slag bij Passendale stil. Aan beide zijden samen waren meer dan 450 000 soldaten gesneuveld. Het landschap was totaal vernield voor een terreinverschuiving van slechts 8 kilometer. Passendale werd hierdoor bekend als Passion-dale (dal van het lijden) en is tot op heden een internationaal symbool voor totaal oorlogsgeweld.

Woonproject Walleghemsgoed

In 2015 voerde Monument Vandekerckhove nv ter voorbereiding van een nieuwe verkaveling voor de WVI (West-Vlaamse Intercommunale) een archeologisch onderzoek uit langsheen de Albertstraat en de Langemarkstraat in Zonnebeke. De

archeologische opgraving bracht sporen uit de Romeinse periode (1ste - 3de eeuw n.Chr.) aan het licht, waaronder een Romeins brandrestengraf. Tevens bracht het onderzoek verschillende fases uit de Eerste Wereldoorlog (1914-1918) aan het licht, waaronder schuttersputten en enkele afvalbomkraters. Zowel CO₇ als het Memorial Museum Passchendaele 1917 stonden in voor de wetenschappelijke begeleiding.

Afvalbomkraters en schuttersputten

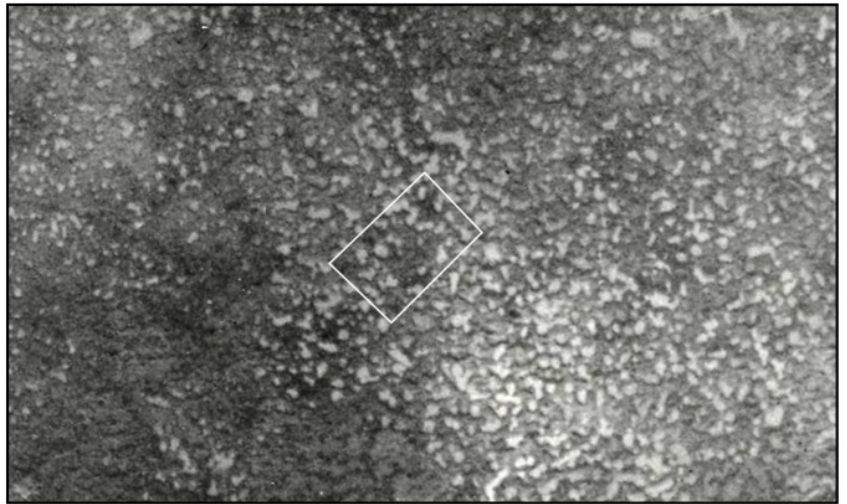
Bij het archeologisch onderzoek werd er in de westelijke hoek een cluster van zes afvalbomkraters of schuttersputten aangetroffen waarin een aanzienlijke hoeveelheid vondsten werden teruggevonden. Vaak werden bomkraters kort gebruikt als schuilplaats en schuttersput tijdens een aanval waardoor er soms materiaal in achterbleef. Daarnaast kregen veel bomkraters een secundair gebruik als dumpplaatsen van materiaal. In enkele andere gevallen werd vooral het materiaal dat er omheen lag achteraf in de bomkrater gedumpt. De bomkraters (diameter van minstens 3 meter tot zelfs 6 meter) werden in de meeste gevallen veroorzaakt door zwaar artilleriegeschut. In diepte reiken ze ongeveer tot 2m onder het huidige maaiveldniveau. Door het

vondstmateriaal van de bomkraters konden ze gekoppeld worden aan de Britse aanwezigheid in de 2de helft van 1917, tijdens de Slag om Passendale. Zo werden er in een bomkrater een Britse veldfles en twee Britse bajonetten P07 teruggevonden waarvan één met de lederen schede. Een andere aangetroffen bomkrater was zelfs voorzien van een smalle uitgegraven toegang van bijna 2m lang en 55cm breed aan de zuidwestelijke 'vriendelijke' zijde. In deze toegang werd een afvaldumpje vastgesteld met onder andere conservenblikfragmenten, twee lepels, een scheerkwast en een tandenborstel. Dit duidt duidelijk op een kortstondig verblijf van één of meerdere Britse soldaten. Opvallend is de aanzienlijke hoeveelheid Britse munitie die aangetroffen werd waaronder minstens 9 munitiekisten gevuld met 1000 Britse Lee Enfield patronen van het kaliber .303.

Britse Webley Mk VI .455 revolver

De opmerkelijkste en meest uitzonderlijke vondst betreft een perfect bewaarde Britse Webley Mk VI .455 revolver met de lederen holster die onderin een afvalbomkrater teruggevonden werd. De Webley Mk. VI revolver werd in 1915 ingevoerd en was de standaard Britse dienstrevolver bij het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog. Het was één van de serie van .455 inch kaliber Webley revolvers die vanaf 1887 de standaard pistolen van het Britse leger waren. De Webley is een zogenaamde "top-breakrevolver" met automatische extractie. Door met de hand een vergrendelingspal in te drukken kan de revolver worden opengebroken, waarbij tevens de afgeschoten hulzen uit de cilinder worden uitgeworpen. In 1932 werden ze vervangen door de Enfield No.2 revolver, die dan vooral gebruikt werd in WOII. De Webley revolvers zijn tot op vandaag de meest robuuste top-breakrevolvers ooit geproduceerd.

Aan de hand van de lederen holster van de opgegraven Webleyrevolver kunnen we het identificeren als het type dat gebruikt werd bij manschappen van o.a. het Machine Gun Corps. Deze soldaten waren vaak zwaar bewapend. Het standaard Lee Enfield geweer is voor deze troepen te groot en onhandig, daarom droegen ze als basisbescherming een revolver. Deze vondst vormt de eerste revolver van een dergelijk type dat in een archeologische context teruggevonden werd en dateert van tussen eind september 1917 en begin 1918. In een naastgelegen schuttersput werd tot slot ook een aanzienlijke hoeveelheid afgevuurde hulzen teruggevonden die

toegeschreven kunnen worden aan een soldaat van het Machine Gun Corps.

De revolver werd opgeschoond en geconserveerd. Gezien de museale waarde van het historische stuk, besloot de WVI om de revolver op 10 maart 2017 te schenken aan het Memorial Museum Passchendaele 1917. Het Memorial Museum Passchendaele 1917, gekend voor zijn uitgebreide WOI-collectie, belicht het militair-historisch aspect van de Eerste Wereldoorlog, waarbij de Slag bij Passendale een belangrijke rol speelt.

Vandaag rusten ons de littekens in het landschap en de plaatsen van herinnering en herdenking. Het museum houdt de herinnering aan de tragiek van de Eerste Wereldoorlog en haar gevolgen mee levendig. Op deze manier blijven we alle slachtoffers herdenken.

(Klik op de afbeeldingen om ze te vergroten)

I.s.m. Memorial Museum Passchendaele 1917 (Zonnebeke) - <https://www.erfgoedinzicht.be/collecties>

Bron: <https://oar.onroerenderfgoed.be/publicaties/ROEV/913/ROEV0913-001.pdf>